

FINANČNI STRES V INDIJI

Dr. Dejan Romih

Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Maribor, Slovenija

Društvo ekonomistov Maribor, Maribor, Slovenija

dejan.romih@um.si, dejan.romih@demb.si

Povzetek: V tem članku analiziramo gibanje vrednosti indeksa finančnega stresa za Indijo, pri čemer uporabljamo podatke od januarja 1995 do avgusta 2023, ki so dostopni na spletu. Ugotovili smo, da je bil finančni stres v Indiji največji novembra 2008, tj. med finančno krizo, ko so nastale motnje v delovanju indijskega finančnega sistema.

Ključne besede: finančni stres, indeks finančnega stresa, Indija

1 Uvod

Pregled literature kaže, da obstajajo različne definicije finančnega stresa. Illing in Liu (2006) sta ga definirala kot odziv finančnega trga (ali finančnega sistema) na šok. Raziskave (gl. npr. Li & St-Amant, 2010) kažejo, da lahko finančni stres negativno vpliva na gospodarsko aktivnost, kar povzroča potrebo po njegovem preprečevanju. Izkušnje iz finančne krize leta 2008 učijo, da se lahko finančni stres tudi prenaša iz ene države ali skupine držav v drugo, kar je dodaten razlog za njegovo merjenje, opazovanje in spremljanje. To učijo tudi izkušnje iz bančne krize leta 2023, ki se je tako kot finančna kriza leta 2008 začela v Združenih državah Amerike (ZDA).

V tem članku analiziramo gibanje finančnega stresa v Indiji, pri čemer uporabljamo indeks finančnega stresa za Indijo, s katerim Azijska razvojna banka (angl. *Asian Development Bank*, *ADB*) meri, opazuje in spremlja finančni stres v Indiji, s čimer dopolnjujemo literaturo v slovenskem jeziku o finančnem stresu. Ta članek ima v nadaljevanju tri poglavja. V poglavju 2 podajamo metode, v poglavju 3 rezultate, v poglavju 4 pa razpravo in sklep.

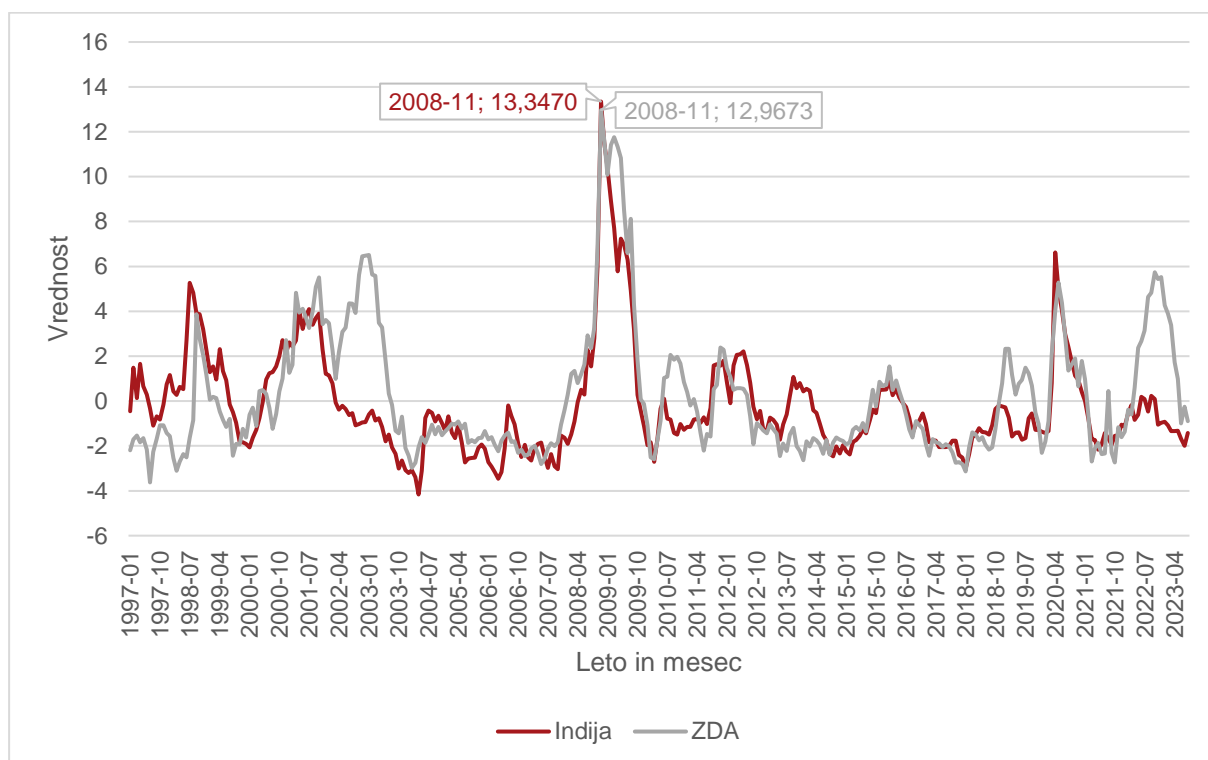
2 Metode

V raziskavi, katere rezultate podajamo v naslednjem poglavju, uporabljamo indeks finančnega stresa za Indijo, ki sta ga razvila Park in Mercado (2014), pri čemer uporabljamo podatke od januarja 1995 do avgusta 2023, ki so dostopni na <https://aric.adb.org/database/fsi>. Prednost

tega indeksa je, da pokriva štiri dele indijskega finančnega sistema: bančni sektor, delniški trg (trg lastniških vrednostnih papirjev), devizni trg, obvezniški trg (trg dolžniških vrednostnih papirjev), in da je mogoče njegovo vrednost primerjati z vrednostjo indeksa finančnega stresa za Avstralijo, Filipine, Hongkong, Indonezijo, Japonsko, Južno Korejo, Kitajsko, Malezijo, Pakistan, Singapur, Šrilanko, Tajsko, Tajvan, ZDA ali Združeno kraljestvo ter ASEAN, ASEAN+, evrsko območje, Jugovzhodno Azijo, Južno Azijo, Oceanijo, razvijajoče se azijske države, razvite azijske države ali Vzhodno Azijo. To omogoča proučevanje prenašanja finančnega stresa iz ene države ali skupine držav v drugo.

3 Rezultati

V tem poglavju podajamo rezultate analize gibanja vrednosti indeksa finančnega stresa za Indijo, pri čemer podatke za Indijo primerjamo s podatki za ZDA (gl. sliko 1), lahko pa bi jih primerjali tudi s podatki za druge države ali skupine držav, ki smo jih navedli v prejšnjem poglavju.

Vir podatkov: Park in Mercado (2014), <https://aric.adb.org/database/fsi>.

S slike 1 je razvidno, da je bil finančni stres v Indiji največji med finančno krizo leta 2008, ko je bilo moteno delovanje indijskega finančnega sistema, ki temelji na bankah (Schipke idr., 2023).

Podatki kažejo, da je bila v tem času vrednost indeksa finančnega stresa za Indijo največja novembra 2008, ko je znašala 13,3470, kar je več kot je istega meseca znašala vrednost indeksa finančnega stresa za ZDA (12,9673). Izkazalo se je, da indijski finančni trg ni bil odporen proti dogajanju na Wall Streetu (Dasgupta & Gupta, 2010).

S slike 1 je razvidno tudi, da je bil finančni stres v Indiji velik tudi med zdravstveno krizo leta 2022. Podatki kažejo, da je bila v tem času vrednost indeksa finančnega stresa za Indijo največja aprila 2020, ko je znašala 6,6262, kar je prav tako več, kot je istega meseca znašala vrednost indeksa finančnega stresa za ZDA (4,0233). Raziskave (Ahmed idr., 2023; MacDonald & Xu, 2023; Schipke idr., 2023) kažejo, da je zdravstvena kriza leta 2020 negativno vplivala na indijski finančni sektor.

4 Razprava in sklep

Iz rezultatov raziskave izhaja, da je bil finančni stres v Indiji največji po propadu ameriške banke Lehman Brothers, ko se je finančni stres iz ZDA razširil po svetu, kar sta ugotovila tudi M. Senapati in Kevediya (2020). To pomeni, da indijski finančni sistem ni bil odporen proti šoku iz ZDA, ki je izpodkopal zaupanje ljudi v finančne ustanove ipd. v svetu.

Literatura

- Ahmed, F., Casiraghi, M., & Ogawa, S. (2023). Banking sector and nonbanking financial companies. V A. Schipke, J. Turunen, N. Choueiri & A.-M. Gulde-Wolf (ur.), *India's financial system: building the foundation for strong and sustainable growth* (str. 51–68). International Monetary Fund. <https://doi.org/10.5089/9798400223525.071>
- Dasgupta, D., & Gupta, A. S. (2010). India: rapid recovery and stronger growth after the crisis. V M. K. Nabli (ur.), *The Great Recession and developing countries* (str. 235–301). The World Bank. https://doi.org/10.1596/9780821385135_CH06
- Illing, M., & Liu, Y. (2006). Measuring financial stress in a developed country: an application to Canada. *Journal of Financial Stability*, 2(3), 243–265. <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2006.06.002>
- Li, F., & St-Amant, P. (2010). Financial stress, monetary policy, and economic activity. *Bank of Canada Review*, Autumn 2010, 9–18. <https://www.bankofcanada.ca/wp-content/uploads/2010/11/li.pdf>
- MacDonald, M., & Xu, T. (2023). Financial sector and economic growth. V A. Schipke, J. Turunen, N. Choueiri & A.-M. Gulde-Wolf (ur.), *India's financial system: building the foundation for strong and sustainable growth* (str. 23–48). International Monetary Fund. <https://doi.org/10.5089/9798400223525.071>
- Park, C. Y., & Mercado, R. (2014). Determinants of financial stress in emerging market economies. *Journal of Banking and Finance*, 45, 199–224. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2013.09.018>

Schipke, A., Turunen, J., Choueiri, N., & Gulde-Wolf, A.-M. (2023). Macro-financial setting and overview. V A. Schipke, J. Turunen, N. Choueiri & A.-M. Gulde-Wolf (ur.), *India's financial system: building the foundation for strong and sustainable growth* (str. 3–22). International Monetary Fund. <https://doi.org/10.5089/9798400223525.071>